

Hoefkanker

Een frustrerende en slopende aandoening!

Het is algemeen geweten dat de voet een uitermate belangrijke regio is bij het paard. Het Engelse gezegde "No foot, no horse" is dan ook niet zomaar uit de lucht gegrepen. De hoofwand is door middel van de lederhuid verbonden met het hoefbeen, en bestaat uit hoorn. Deze hoornschoen kan allerlei afwijkingen vertonen. In eerste instantie denken we dan aan scheuren en barsten, brokkelhoeven, hoefzweren, een losse of holle wand, een hoornzuil en natuurlijk ook rotstraal. Maar een van de meest gevreesde aandoeningen aan de hoef is natuurlijk hoefkanker.

TEKST: SIGRID VAN DEN BERGHE, DIMITRI KADIC EN TOM MARIËN

Is hoefkanker echte kanker?

Hoefkanker, ook wel chronische proliferatieve pododermatitis genaamd, is een aandoening waarbij de lederhuid van de hoef (vooral ter hoogte van de straal en hielregio) overtollige hoorn gaat aanmaken van een slechte kwaliteit.

De hoorn krijgt zo een typische zachte gummi-achtige consistentie en brokkelt af aan het oppervlak. De oorzaak van deze aandoening ligt in een chronische ontsteking van de lederhuid waardoor deze geen gezonde harde hoorn meer aanmaakt. Hoewel het er soms als

1

Overtollige weefselproliferatie ter hoogte van de straal en hoefballen bij een paard met hoefkanker.

kanker uitziet, is het in feite een overproductie, een proliferatie van hoornachtig weefsel aangemaakt door de ontstoken lederhuid. De aandoening kan echter dermate progressief en agressief verlopen zoals we zien bij een echt kankergezwel. Een professionele aanpak is dan ook noodzakelijk!

Hoe herken ik hoefkanker?

Hoefkanker herken je vooral door de afwijkende zachte soms filamenteuze tot bloemkoolachtige hoornwoekeringen die aanvankelijk voornamelijk ontstaan ter hoogte van de straal en de steunsels in de hielregio (afbeelding 1). Indien er niet wordt ingegrepen, zal dit zich uitbreiden naar de rest van de zool en in uitzonderlijke gevallen zelfs naar de hoornwand. Dit afwijkend weefsel heeft een wit kazig, zacht en nogal vettig aspect en is vaak gekenmerkt door een vieze geur. In erge gevallen kan er echt granulatiweefsel (wild vlees) gevormd worden dat kan leiden tot oppervlakkige bloedingen. Bij chronische gevallen zien we dat de kroonrand en de huid ter hoogte van de hoefballen ook ontstoken is waarbij de haren ter hoogte van deze kroonrandregio vaak rechtop gaan staan, in alle richtin- ▶

2

Rechtstaande borstelvormige haren ter hoogte van de hoefballen.

3

Rechtstaande haren ter hoogte van de kroonrand bij een paard met hoefkanker.

gen gaan groeien met een borstelachtig uitzicht tot gevolg (afbeelding 2 en 3). In uitgesproken gevallen gaan de paarden voets pijn ontwikkelen met kreupelheid tot gevolg.

Kan mijn paard dit ook krijgen?

Alle paarden kunnen hier last van krijgen. Soms is maar één voet aangetast maar regelmatig zien we

dat meerdere hoeven tegelijk betrokken zijn. De echte oorzaak van het probleem werd nog niet gevonden maar er zijn meerdere factoren die kans op het krijgen van hoefkanker vergroten.

Belangrijke uitlokkende factoren zijn:

- Rasgevoeligheid: vroeger werd hoefkanker voornamelijk bij trekpaarden gezien, maar meer en meer zien we deze aandoening bij andere rassen.
- Ouderdom: hoefkanker komt meer voor bij oudere paarden.
- Stalhygiëne: een vuile, natte stal en een drassige weide.
- Verminderde immuniteit.
- Tekorten aan vitaminen of mineralen kunnen de oorzaak zijn van een slechte hoornkwaliteit die hierdoor veel minder resistent is aan vocht en infecties.
- Infecties van de straal door bacteriën, schimmels en spirocheten kunnen aanleiding geven tot 'rotstraal'. Indien deze aandoening niet consequent behandeld wordt kan deze infectie dieper gaan, de lederhuid aantasten, chronisch worden en uiteindelijk hoefkanker veroorzaken.

Bij sommige paarden zien we hoefkanker ontstaan hoewel de hygiënische omstandigheden optimaal zijn en er geen andere predisponerende factoren, zoals hierboven beschreven. Bij deze paarden is er een immunologische oorzaak die genetisch bedongen is.

Heeft mijn paard Rotstraal of Hoefkanker?

Zowel rotstraal als hoefkanker beginnen steeds ter hoogte van de straalregio. Bij rotstraal is er enkel een infectie met necrose van de hoorn met een typische rotte geur en dit blijft beperkt tot de hoorn ter hoogte van de straal en de straalgroeven. Rotstraal is dan ook niet pijnlijk omdat er geen zenuwen in de hoorn zitten.

Bij hoefkanker is er uitbreiding naar de lederhuid toe met typische productie van abnormale hoornwoekeringen. Deze aandoening tast dus

de levende weefsels aan met verhoogde bloedingsneiging en pijn tot gevolg. Typisch is ook de aantasting van de hoefballen en huid ter hoogte van de hielen en kroonrand zoals eerder beschreven.

Rotstraal vindt zijn oorzaak ook typisch in suboptimale stal- en voethygiëne. Bijkomend gaan een gebrek aan arbeid en een nauwe hoof met een diepe straal het ontstaan van rotstraal in de hand werken.

Let op: indien rotstraal niet geneest met een aangepaste behandeling is er steeds vermoeden van hoefkanker en is verder onderzoek aangewezen! Een biopsie kan bij twijfelgevallen uitsluitsel geven.

Behandeling: een juiste aanpak is van levensbelang!

Hoefkanker moet snel en adequaat behandeld worden en vereist een specialistische aanpak. De behandeling bestaat uit twee stappen:

1 Abnormale, ontstoken weefsels wegsnijden:

Bij lichte gevallen van hoefkanker kan dit bij het staande paard gebeuren eventueel met een lichte sedatie en een lokale verdoving. Paarden met zware hoefkanker en zeker als er meerdere hoeven aangetast zijn worden best onder algemene anesthesie behandeld.

Tijdens de operatie wordt al het zieke, aangetaste weefsel chirurgisch verwijderd. Om ernstig bloedverlies te vermijden wordt er juist voor de operatie een knelband geplaatst om de bloedcirculatie tijdelijk af te klemmen.

Het is van groot belang alles diep genoeg weg te snijden zodat er geen zieke weefsels overblijven.

Op het einde van de operatie wordt meestal een voetgips geplaatst. Deze gips geeft de nodige steun en voldoende tegendruk om de bloedingen te stelpen. Daarenboven beschermt deze tegen mechanische invloeden zoals stenen, vuil en nattigheid van buitenaf en zorgt dat de lokaal aangebrachte medicatie goed kunnen inwerken.

4

Vergevorderde hoefkanker. Er is veel abnormaal proliferatief weefsel ter hoogte van de straal en hielregio.

5

Hoefkanker na chirurgisch wegsnijden van al het abnormale weefsel.

2 Medicatie lokaal en algemeen:

Het paard kan naast de lokale behandeling met medicatie ook nog andere medicatie toegediend krijgen, zoals ontstekingsremmers, antibiotica en corticosteroiden. Langdurige toediening van corticosteroiden zoals prednisolone na de operatie, is een belangrijk wapen om hoefkanker te overwinnen.

De nazorg van hoefkanker is een intensief proces. Vaak blijft het paard voor enkele weken gehospitaliseerd en moeten de voetgips en de voetverbanden regelmatig ververst worden.

Hoefkanker is een aandoening die snel recidiveert. Eens een paard het éénmaal gehad heeft, heeft het de neiging om terug te komen. Een drastische aanpak van de stalomgeving (extra droog en proper), een aangepaste voethegiëne en een dagelijkse opvolging zijn noodzakelijk om een eventuele herval te voorkomen.

Beter voorkomen dan genezen

Vermijdt een vochtige en vuile stalbedding. De ammoniak gaat de beschermende hoorn aantasten waardoor bacteriën en schimmels de lederhuid gaan infecteren. Initieel zal de straal aangetast worden en kan typisch rotstraal ontstaan. Deze fase is in principe vrij makkelijk te behandelen. Als dit niet adequaat gebeurt kan deze rotstraal chronisch worden en uiteindelijk evolueren tot echte hoefkanker.

Het is belangrijk de hoeven van je paard regelmatig goed te bekijken. Een onaangename geur en een overgevoeligheid bij het uitkrabben van de straal zijn alarmerende signalen voldoende om een dierenarts of een hoefsmid te contacteren. Een regelmatige grondige pedicure van de hoeven is noodzakelijk om alle overtollige oude hoorn te verwijderen zodat de hoeven goed verlucht worden en snel opdrogen.

EQUITOM

De paardenkliniek Equitom, gevestigd in Lummen, is supermodern uitgerust. De combinatie van de apparatuur en de faciliteiten vormen een unicum in Europa. Vele paardeneigenaren uit België en ver daarbuiten vinden hun weg naar Equitom. Dierenartsen van de hypermoderne kliniek Equitom schrijven voor CAP Magazine een aantal veterinaire artikelen aan de hand van praktijkgevallen die zij in hun kliniek hebben ervaren. Neem eens een kijkje op de website van Equitom: www.equitom.be en volg Equitom op Facebook en Instagram.

